

Mehanizam prekograničnog prilagođavanja cijene ugljika (CBAM)

Pitanja i odgovori

Posljednji put ažurirano 22. decembra 2023.

Sadržaj

Opće	5
Zašto EU uvodi mehanizam prekograničnog prilagođavanja cijene ugljika?	5
Dokle se stiglo sa uvođenjem CBAM-a?	6
Kako funkcioniše CBAM?	7
Kako CBAM interaguje sa Sistemom trgovine emisijama u EU (ETS)?	7
Na koji način je CBAM usklađen sa ostalim sistemima trgovine emisijama izvan EU?	8
Koje sektore obuhvata novi mehanizam i zašto su izabrani?	9
Na koju robu se primjenjuje CBAM Uredba?	9
Da li se CBAM primjenjuje na „polovnu“ robu?	9
Da li se CBAM primjenjuje na „vraćenu robu“?	9
Kako će CBAM riješiti curenje ugljika gotovih ili polugotovih proizvoda?	10
Da li se CBAM primjenjuje na najudaljenije regije EU, kao što su Majot ili La Reunion?	10
Koje treće zemlje spadaju u oblast primjene CBAM-a?	10
Da li moram prijaviti uvoz robe koja podliježe CBAM-u koja potječe iz Ujedinjenog Kraljevstva?	10
Šta se dešava u prijelaznom periodu?	10
Da li postoje kazne za nepoštivanje CBAM Uredbe?	11
Gdje mogu naći detaljne informacije o tome kako da izvršim prijavljivanje ugrađenih emisija?	11
Da li je obavezno korištenje obrasca za komunikaciju u Excel formatu?	11
Ko je odgovoran ako su dostavljene netačne ili nedovoljne informacije?	12
Kome se mogu obratiti ako imam dodatna, konkretnija pitanja?	12
Izvješćivanje: opća pitanja	12
Ko je odgovoran za izvješćivanje?	12
Da li uvoznik može imati nekoliko indirektnih carinskih predstavnika?	12
Da li će privrednim društvima biti dozvoljeno da podnose izvješća na centralizovanom nivou ako	

podružnice u različitim državama članicama imaju različite registarske i identifikacijske brojeve privrednog subjekta (EORI brojeve)?	13
Koje su obaveze u vezi sa izvješćivanjem? Do kada moram dostaviti izvješće?	13
Uvozim veoma male količine robe koja podliježe CBAM-u. Da li ovi proizvodi spadaju u oblast primjene CBAM Uredbe?	14
Izvješćivanje: odgovornosti i postupci	14
Koja je uloga Evropske komisije u prijelaznom periodu?	14
Šta je nadležno nacionalno tijelo (NCA)?	15
Da li uvoznici robe koja podliježe CBAM-u moraju biti „ovlašteni“ da bi uvozili robu koja podliježe CBAM-u u prijelaznom periodu?	15
Da li postoje obaveze u vezi sa potvrđivanjem u prijelaznom periodu?	15
Koje ugrađene emisije mora prijaviti svaki sektor CBAM-a?	16
Koje informacije podnositelji izvješća trebaju tražiti od proizvođača iz trećih zemalja da bi bili sigurni da mogu dostaviti kvartalna CBAM izvješća?	17
Koji se originalni dokumenti moraju dostaviti u tromjesečnom CBAM izvješću?	17
Koja je efektivna plativa „cijena ugljika“ koju moram prijaviti?	17
Ko će provjeravati tačnost dostavljenih podataka i izvješća?	18
Da li je moguće ispraviti CBAM izvješće koje je već dostavljeno?	18
Da li izvješće mora biti samo na engleskom jeziku ili je moguće dostaviti izvješće na drugom jeziku?	18
Izvješćivanje: Prijelazni CBAM registar	18
Šta je Prijelazni CBAM registar?	18
U koje svrhe će se koristiti Prijelazni CBAM registar?	18
Da li je Prijelazni CBAM registar isti kao i Carinski portal EU za privrednike?	19
Da li će se sa podacima koji se podjele u Prijelaznom CBAM registru postupati kao sa povjerljivim podacima?	19
Kako mogu da se registrujem kao podnositelj i pristupim Prijelaznom CBAM registru?	20
Koja okruženja u Prijelaznom CBAM registru su dostupna?	
Ko je ovlašten da registruje privredno društvo kao podnositelja izvješća u CBAM-u?	20
Ko može popuniti obaveze u vezi sa podnošenjem CBAM izvješća u Prijelaznom CBAM registru za podnositelja izvješća?	21
Da li privredna društva koja ne podliježu direktno CBAM-u također mogu pristupiti Prijelaznom CBAM registru?	21
Kako da unesem podatke u Prijelazni CBAM registar?	21
Metodologija izračunavanja ugrađenih emisija u robu koja podliježe mehanizmu robe koja podliježe CBAM-u u prijelaznom periodu	22

Koji je relevantan period za izračunavanje ugrađenih emisija? Da li se mogu koristiti podaci iz prethodnih godina?.....	22
Šta je jednostavna, a šta kompleksna roba?.....	22
Šta su direktne i indirektne emisije?	22
Šta je „pristup mjehura“ i kako funkcioniše?.....	23
Ako je uvezena roba koja podliježe CBAM-u proizvedena korištenjem prekursora iz EU (npr. sirovo željezo), da li se to mora uzeti u obzir prilikom izračunavanja?	23
Da li će Evropska komisija formalno ili neformalno potvrditi „ekvivalentnost“ alternativnih metoda?.....	23
Kako se utvrđuju indirektne emisije za proizvodnju robe koja podliježe CBAM-u?	23
Koje faktore emisije za električnu energiju treba koristiti za utvrđivanje indirektnih emisija? ...	24
Može li se tržišnim certifikatima (garancije porijekla, certifikati o korištenju obnovljivih izvora energije itd.) pravdati primjena faktora stvarnih emisija?.....	24
Da li emisije iz transporta robe na lokaciji treba uključiti u obračun?	24
Da li se hvatanje i korištenje ugljika (CCU) / hvatanje i skladištenje ugljika (CCS) može koristiti za kompenzovanje emisija za potrebe određivanja ugrađenih emisija?	24
Dobavljač mi ne dostavlja neophodne informacije prije roka za podnošenje izvješća. Šta treba da radim?	25
Šta su podrazumijevane vrijednosti? Kako funkcionišu?	25
Kako se određuju podrazumijevane vrijednosti i kada će biti objavljene?	26
Do kada će uvoznici u EU biti dozvoljeno da koriste alternativne metode praćenja i izvješćivanja?.....	26
Kako treba računati emisije koje potječu iz korištenja biomase?	26
Kako se decimale zaokružuju i kako se tretiraju u obračunima?	27
Kako se postupa sa artiklima zaliha za koje nisu dostupni podaci o emisijama?	27
Ako se objekat istovremeno koristi u više proizvodnih procesa, kako se emisije iz tog objekta raspoređuju na svaki od proizvodnih procesa?	27
Da li je proizvode koji ne zadovoljavaju specifikacije, ali se mogu prodati, potrebno uzeti u obzir prilikom određivanja nivoa aktivnosti?	27
Cement	28
Da li je cement definisan kao kompleksna roba koja spada u obuhvat CBAM-a?	28
Đubriva	28
Da li se egzotermne hemijske reakcije u proizvodnji đubriva računaju kao direktne emisije?	28
Da li se CO ₂ vezan u urei može računati kao negativna emisija?	28
Električna energija kao roba koja podliježe CBAM-u	28

Ko je podnositelj CBAM izvješća za uvoz električne energije?	28
Koja je razlika između faktora emisije za električnu energiju i faktora emisije CO ₂ ?	29
Koje faktore emisije CO ₂ treba koristiti?	29
Koji su zahtjevi za izvješćivanje o stvarnim ugrađenim emisijama električne energije, takozvanoj „kondicionalnosti“?	29
Da li se tranzit kroz zemlje koje nisu u EU uzima u obzir za potrebe izvješćivanja o električnoj energiji u CBAM-u?	30
Koje su granice sistema za određivanje ugrađenih emisija električne energije?	30
Vodik	30
Koja je veza između vodika kao robe koja podliježe CBAM-u i Direktive o obnovljivim izvorima energije (EU) 2018/2001 ('RED II')?	30
Željezo i čelik	30
Prilikom izračunavanja ugrađenih emisija proizvoda od čelika, da li su u izračunavanje granice uključeni pomoćni procesi, kao što su krećne peći ili postrojenja sa koksnim pećima?	30
Da li peleti rude željeza ulaze u obuhvat CBAM-a?	31
Aluminij/čelik	31
Da li je specifične ugrađene emisije robe aluminija/čelika potrebno odrediti posebno za različite razrede legure?	31
Carina	31
Da li uvoznik može koristiti različite carinske predstavnike za carinsku deklaraciju i izvješćivanje u CBAM-u?	31
Šta se dešava ako indirektni carinski predstavnik ne pristane izvršavati obaveze izvješćivanja u CBAM-u?	32
Može li direktni carinski predstavnik biti deklarant za CBAM izvješća za kompanije osnovane na teritoriji EU?	
Da li će carinski predstavnici imati obavezu provjeriti da li je njihov klijent registrovani podnositelj CBAM izvješća prije podnošenja carinske deklaracije u njegovo ime za robu koja podliježe CBAM-u?	32
Moje privredno društvo je registrovano u jednoj državi članici EU, ali uvozi robu koja podliježe CBAM-u kroz više država članica. Da li sve te uvoze treba da objedinim u jedno jedinstveno kvartalno izvješće?	33
Da li se roba u tranzitu kroz EU mora prijaviti u skladu sa CBAM-om?	33
Da li će se obaveza izvješćivanja u okviru CBAM-a primjenjivati na robu koja podliježe CBAM-u koja je ušla u slobodan promet unutar EU uslijed neusklađenosti sa carinskim postupkom koji ne predstavlja uvoz (npr. privremeni prijem) i za koju su sve dažbine i porezi već plaćeni kroz taj neusklađeni postupak?	33
Da li trebam prijaviti CBAM robu koja je stavljena u režim aktivnog oplemenjivanja?	

Period definitivne primjene	34
Kako će CBAM funkcionisati u praksi u periodu definitivne primjene?.....	34
Koje obaveze će uvoznici robe koja podliježe CBAM-u imati u periodu definitivne primjene?	34
Da li ćete nakon 2026. godine zabraniti uvoz artikala koji podliježu CBAM-u ako uvoznik u EU nije ovlašteni podnositelj CBAM izvješća?	35
Kako se može podnijeti CBAM izvješće u periodu definitivne primjene?.....	35
Kako ću moći pristupiti CBAM registru u periodu definitivne primjene?.....	35
Koja će biti uloga Evropske komisije u periodu definitivne primjene?	35
Da li će EU proširiti obuhvat CBAM-a?.....	35
Na koji način podnositelj CBAM izvješća postaje „ovlašten“ i koji je vremenski okvir za dobijanje ovlaštenja u periodu definitivne primjene?	35
Kako se uvoznici u EU mogu osigurati da će od izvoznika izvan EU dobiti informacije koje su im potrebne da bi mogli pravilno koristiti novi sistem?	36
Na koji način će se osiguravati pouzdanost prijavljenih informacija?	36
Kako će funkcionisati akreditacija verifikatora?.....	36
Kako će se besplatna raspodjela računati prilikom obračuna obaveze prema CBAM-u koje je potrebno platiti?	37
Kako će se cijena ugljika plaćena u trećoj zemlji odbijati od obaveze u CBAM-u?	37

Opće

Napominjemo da se ovaj dokument sa najčešćim pitanjima usredsređuje prvenstveno na prijelaznu fazu uvođenja mehanizma prekograničnog prilagođavanja cijene ugljika (CBAM), koji je stupio na snagu 1. oktobra 2023. godine. Ipak, obrađeno je i nekoliko pitanja koja se tiču perioda definitivnog uvođenja mehanizma (koji počinje u januaru 2026. godine).

Zašto EU uvodi mehanizam prekograničnog prilagođavanja cijene ugljika?

- Evropska unija prednjači u međunarodnim naporima u borbi protiv klimatskih promjena. U Evropskom zelenom dogovoru utvrđen je jasan put ka ostvarenju

ambicioznog cilja EU da se do 2030. godine postigne neto smanjenje emisija plinova sa efektom staklene bašte za 55% u odnosu na nivo iz 1990. godine, a da se do 2050. godine postigne klimatska neutralnost. U julu 2021. godine, Komisija je iznijela prijedloge politika *Fit za 55* kako bi ova ambicija postala stvarnost, čime se EU dodatno etablirala kao globalni lider na polju borbe protiv klimatskih promjena. Ove politike su u međuvremenu uobličene kroz pregovore sa ostalim učesnicima u zakonodavnom procesu – Evropskim parlamentom i Vijećem – a mnoge su sada uvrštene u propise EU. Jedna od njih je i mehanizam prekograničnog prilagođavanja cijene ugljika (CBAM) Evropske unije.

- S obzirom na to da Evropska unija ima sve veće klimatske ambicije, a u nekim zemljama koje nisu članice EU prevladavaju manje stroge ekološke i klimatske politike, postoji veliki rizik od takozvanog „curenja ugljika“, tj. rizik da će privredna društva sa sjedištem u EU izmjestiti proizvodnju sa intenzivnim emisijama ugljika u inozemstvo kako bi iskoristila blaže standarde ili da će proizvodi iz EU biti zamijenjeni uvoznima koji su proizvedeni uz intenzivnije emisije ugljika. Takvo curenje ugljika bi moglo prebaciti emisije izvan Evrope i na taj način ozbiljno podrijeti nastojanja Evropske unije i globalna nastojanja u borbi protiv klimatskih promjena. CBAM će podržati rastuće klimatske ambicije EU i osigurati da djelovanje na sprečavanju klimatskih promjena ne bude osujećeno izmještanjem proizvodnje u zemlje sa manje ambicioznim politikama.

Dokle se stiglo sa uvođenjem CBAM-a?

- Evropski parlament i Vijeće Evropske unije, kao učesnici u zakonodavnom procesu, potpisali su 10. maja 2023. godine [Uredbu o mehanizmu prekograničnog prilagođavanja cijene ugljika \(EU\) 2023/956](#). Primjena CBAM-a u prijelaznom periodu počela je 1. oktobra 2023. godine, a rok za podnošenje prvih kvartalnih izvješća je 31. januar 2024. godine. Skup pravila i zahtjeva za izvješćivanje o emisijama u okviru CBAM-a bliže je određen u [Provedbenoj uredbi \(EU\) 2023/1773 o utvrđivanju pravila o izvješćivanju u prijelaznom periodu](#). Komisija je uspostavila prijelazni CBAM registar, priprema dalje podzakonske akte i vrši planiranu analizu. Period definitivne primjene CBAM-a počinje u januaru 2026. godine.
- Evropska komisija je stavila na raspolaganje detaljna uputstva za primjenu CBAM-a u prijelaznom periodu, koja uključuju detaljne priručnike, webinare, e-učenje i druge materijale. Sve informacije za podršku provođenju dostupne su na [internetskoj stranici Komisije posvećenoj CBAM-u](#).

Kako funkcioniraju CBAM?

- CBAM je koncipiran tako da bude usklađen sa međunarodnim obavezama Evropske unije, uključujući i pravila Svjetske trgovinske organizacije (STO). Sistem CBAM-a prati model Sistema trgovine emisijama Evropske unije (EU ETS) i funkcioniraju na sljedeći način:
 - CBAM se primjenjuje na stvarne emisije ugrađene u robu koja se uvozi u EU, koje se utvrđuju prema metodologiji koja je u skladu sa izvješćivanjem o emisijama u okviru sistema EU ETS za proizvodnju slične robe u EU,
 - od stupanja na snagu definitivnog perioda primjene CBAM-a 2026. godine, uvoznici u EU će kupovati CBAM certifikate koji odgovaraju cijeni ugljika koja bi bila plaćena da je roba proizvedena u skladu s pravilima EU o utvrđivanju cijene ugljika,
 - suprotno tome, ako je proizvođač izvan EU već u trećoj zemlji platio cijenu ugljika na ugrađene emisije za proizvodnju uvezene robe, trošak koji odgovara tome se može u potpunosti odbiti od obaveze u okviru CBAM-a.
- CBAM će, dakle, doprinijeti smanjenju rizika od „curenja ugljika“, a istovremeno će poticati proizvođače u zemljama izvan EU da svoje proizvodne procese učine zelenima, a zemlje da uvedu mjere utvrđivanja cijene ugljika.
- Da bi se privredi i drugim zemljama pružila pravna sigurnost i stabilnost, CBAM se uvodi postepeno i u početnom periodu će se primjenjivati samo na određeni broj dobara u sektorima u kojima postoji veliki rizik od curenja ugljika: željezo/čelik, cement, đubriva, aluminij, vodik i proizvodnja električne energije. U prijelaznom periodu, koji je počeo 1. oktobra 2023. godine, za ova dobra primjenjuje se sistem izvješćivanja koji treba olakšati nesmetano uvođenje i omogućiti dijalog sa trećim zemljama. Uvoznici će u 2026. godini početi plaćati finansijske korekcije u okviru CBAM-a.

Kako CBAM interaguje sa Sistemom trgovine emisijama u EU (ETS)?

- Sistem trgovine emisijama u EU (ETS) je prva međunarodna shema trgovine emisijama u svijetu i vodeća politika EU u borbi protiv klimatskih promjena. On utvrđuje gornju granicu emisija plinova sa efektom staklene bašte koji mogu biti ispušteni iz energetske i velikih industrijskih postrojenja. Emisione dozvole se moraju kupiti na tržištu ETS na kojem se trguje emisijama, mada se privredi dijeli i određeni broj besplatnih emisijama dozvola da bi se spriječilo curenje ugljika. Kako bi se dodatno potakla dekarbonizacija, CBAM će se uvoditi postepeno, paralelno sa smanjenjem broja besplatnih emisijama dozvola. U sistemu EU ETS broj besplatnih emisijama dozvola se vremenom smanjuje za sve sektore. Za sektore na koje se primjenjuje CBAM, broj dozvola će se ubrzano smanjivati počevši od 2026. godine, kako bi ETS postigao maksimalan utjecaj u ostvarivanju ambicioznih

klimatskih ciljeva EU. Istovremeno će se vršiti i postepeno ukidanje finansijske korekcije u okviru CBAM-a.

- CBAM će se zasnivati na sistemu certifikata koji odgovaraju ugrađenim emisijama u proizvodima koji podliježu CBAM-u uvezenim u Evropsku uniju. CBAM se razlikuje od ETS-a u određenim ograničenim oblastima gdje je to bilo potrebno, jer nije u pitanju sistem „ograničavanja i trgovanja“. Primjera radi, za razliku od sistema EU ETS, moguće je kupiti neograničen broj certifikata. Ipak, cijena CBAM certifikata će odgovarati cijeni emisione dozvole u ETS-u.
- Kada se kompletan CBAM režim počne primjenjivati 2026. godine, sistem će biti prilagođen kako bi odražavao revidirani sistem EU ETS, naročito u vezi sa smanjenjem broja raspoloživih besplatnih emisijih dozvola u sektorima na koje se primjenjuje CBAM. To znači da će CBAM tek početi da se primjenjuje na proizvode na koje se odnosi, i to direktno proporcionalno smanjenju broja besplatnih emisijih dozvola dodijeljenih u okviru ETS-a za te sektore. Najjednostavnije rečeno, do potpunog ukidanja besplatnih emisijih dozvola u sektorima na koje se primjenjuje CBAM u 2034. godini, CBAM će se primjenjivati samo do procenta emisija za koje se ne koriste besplatne emisije dozvole u okviru sistema EU ETS, čime se osigurava ravnopravan tretman uvoznika u poređenju sa proizvođačima iz EU.

Na koji način je CBAM usklađen sa ostalim sistemima trgovine emisijama izvan EU?

- CBAM će osigurati da uvezena roba ne dobije „ništa manje povoljan tretman“ od proizvoda EU, zahvaljujući posebno trima karakteristikama CBAM koncepcije:
 - CBAM uzima u obzir „stvarne vrijednosti“ ugrađenih emisija, što znači da će rad na dekarbonizaciji kompanija koje izvoze u EU dovesti do manjeg plaćanja CBAM-a,
 - cijena CBAM potvrda koje treba nabaviti za uvoz robe koja podliježe CBAM-u će biti ista kao i za proizvođače iz EU u okviru Sistema trgovine emisijama Evropske unije (EU ETS) i
 - efektivne cijene ugljika koje se plaćaju izvan EU će biti odbijene od usklađivanja da bi se izbjegla dvostruka cijena.
- Ova cijena ugljika plaćena u trećoj zemlji bi mogla, naprimjer, da bude zbog uspostavljenog sistema trgovine emisijama. Komisija će, prije završetka prijelaznog perioda, usvojiti podzakonske akte radi utvrđivanja pravila i procesa kako bi se uzela u obzir efektivna cijena ugljika plaćena u inozemstvu. U prijelaznom periodu, izvješća moraju uključivati cijenu ugljika koja se plaća u zemlji porijekla za ugrađene emisije u uvezenoj robi, uzimajući u obzir sve rabate ili druge raspoložive oblike nadoknade, radi informisanja.

Koje sektore obuhvata novi mehanizam i zašto su izabrani?

- CBAM se početku primjenjuje na uvoz sljedeće robe:
 - cementa
 - željeza i čelika
 - aluminija
 - đubriva
 - vodika
 - električne energije
- Ovi sektori su izabrani na osnovu konkretnih kriterija, posebno njihovog velikog rizika od curenja ugljika i visokog intenziteta emisije koji će na kraju – kada budu u potpunosti uvedeni – predstavljati više od 50% emisija sektora industrije koji su obuhvaćeni sistemom trgovine emisijama. U budućnosti bi CBAM mogao biti proširen na druge sektore sistema trgovine emisijama.

Na koju robu se primjenjuje CBAM Uredba?

- [CBAM Uredba](#) se primjenjuje na šifre kombinovane nomenklature (CN), što dodaje dva broja na šifru harmonizovanog sistema i koristi se kao šifra za robu za izvoz izvan EU.
- Sva roba za koju se moraju prijaviti ugrađene emisije navedena je u Prilogu I [CBAM Uredbe](#). Ta roba se zove „roba koja podliježe CBAM-u“.
- Sektori kao što su „željezo i čelik“ spominju se samo u informativne svrhe. Naprimjer, to znači da je uvoz amonijaka (šifra kombinovane nomenklature 2814 u sektoru đubriva) obuhvaćen CBAM Uredbom iako se amonijak ne koristi za proizvodnju đubriva.

Da li se CBAM primjenjuje na „polovnu“ robu?

- [CBAM Uredba](#) se primjenjuje na svu robu koja se *uvozi* u EU, odnosno pušta u slobodan promet na jedinstvenom tržištu EU.

Da li se CBAM primjenjuje na „vraćenu robu“?

- Vraćena roba je roba koja je puštena u slobodan promet i na koju se primjenjuju carinska oslobađanja zato što je ranije bila roba Unije ili zato što joj je porijeklo u EU ili zato što je prethodno puštena u slobodni promet te zato što ispunjava određene uslove (npr. puštena je u slobodan promet u roku od tri godine nakon što je prethodno izvezena).
- CBAM se primjenjuje samo na uvoz robe koja potječe iz trećih zemalja. Dakle, ako roba ima porijeklo u EU, na nju se ne primjenjuje CBAM.

Kako će CBAM riješiti curenje ugljika gotovih ili polugotovih proizvoda?

- CBAM se uglavnom primjenjuje na osnovne materijale i osnovnu materijalnu robu, ali i na neke gotove proizvode/prerađevine, kao što su pričvršćivači (šifra kombinovane nomenklature 7318).
- [CBAM Uredba](#) će biti revidirana na kraju prijelaznog perioda da bi se na osnovu odabranog kriterija procijenilo mogu li se dodatna roba i sektori dodati u okviru sistema trgovine emisijama.

Da li se CBAM primjenjuje na najudaljenije regije EU, kao što su Majot ili La Reunion?

- CBAM Uredba se primjenjuje samo na robu koja podliježe CBAM-u i koja potječe iz trećih zemalja i uvezena je na carinsku teritoriju Unije. Lista teritorija koje čine carinsku teritoriju EU je uključena u član 4. [Carinskog zakona Unije \(Uredba EU 952/2013\)](#). La Reunion i Majot su dio carinske teritorije EU pa se zato CBAM Uredba ne primjenjuje na robu proizvedenu u La Reunionu i Majotu.

Koje treće zemlje spadaju u oblast primjene CBAM-a?

- U načelu, CBAM se primjenjuje na uvoz robe iz svih zemalja koje nisu članice EU. Međutim, određene treće zemlje koje učestvuju u sistemu EU ETS ili imaju sistem trgovine emisijama povezan sa njim su isključene iz CBAM-a kako se cijena ugljika ne bi plaćala dva puta za isti proizvod. Ovo je slučaj sa članicama Evropskog ekonomskog prostora (EEP) i Švicarskom.
- CBAM se primjenjuje na električnu energiju proizvedenu u trećim zemljama i uvezenu iz njih, uključujući i one koje žele da integrišu svoja tržišta električne energije sa EU. Ako su ta tržišta električne energije u potpunosti integrisana i ako se primjenjuju određene stroge dužnosti i obaveze, te zemlje mogu biti izuzete iz CBAM-a. U tom slučaju, EU će razmatrati sva izuzeća 2030. godine, do kada ti partneri moraju uspostaviti mjere za dekarbonizaciju na koje su se obavezali i sistem trgovine emisijama isti kao u EU.

Da li moram prijaviti uvoz robe koja podliježe CBAM-u koja potječe iz Ujedinjenog Kraljevstva?

- Ugrađene emisije iz robe koja potječe iz Ujedinjenog Kraljevstva će morati da se prijavljuju u prijelaznom periodu.

Šta se dešava u prijelaznom periodu?

- U prijelaznom periodu, koji je počeo 1. oktobra 2023. godine i završava se na kraju 2025. godine, podnositelj izvješća (koji može biti uvoznik ili indirektni carinski predstavnik) mora prijaviti na kraju svakog kvartala emisije ugrađene u robu koja podliježe CBAM-u i koja se uvozi kvartalno, bez plaćanja finansijskog usklađivanja, što omogućava vrijeme za uvođenje konačnog sistema.

- Podnositelji izvješća se moraju obratiti nadležnom nacionalnom tijelu u zemlji gdje su osnovani da bi pristupili Prijelaznom CBAM registru, koji će se koristiti za dostavljanje kvartalnih izvješća CBAM-a.
- Prvo kvartalno izvješće CBAM-a mora se dostaviti do 31. januara 2024. godine i obuhvata izvještajni period od 1. oktobra 2023. do 31. decembra 2023.

Da li postoje kazne za nepoštivanje CBAM Uredbe?

- Da. Prijavljivanje ugrađenih emisija za robu koja podliježe CBAM-u je obavezno od 1. oktobra 2023. godine. Podnositelji izvješća mogu platiti kazne u iznosu od 10 EUR i 50 EUR po toni neprijavljenih emisija. Kazne se primjenjuju ako a) podnositelj izvješća ne poduzme neophodne korake za poštivanje obaveze dostavljanja izvješća CBAM-a ili b) ako je izvješće CBAM-a netačno ili nepotpuno, a podnositelj izvješća ne poduzme neophodne korake da ispravi izvješće CBAM-a nakon što je nadležno tijelo pokrenulo postupak za ispravku.

Gdje mogu naći detaljne informacije o tome kako da izvršim prijavljivanje ugrađenih emisija?

- Sve potrebne informacije za prijavljivanje su date u [Provedbenoj uredbi \(EU\) 2023/1773 o utvrđivanju pravila izvješćivanja za prijelazni period](#). Službe Komisije su objavile (i periodično će ažurirati) dva dokumenta sa uputstvima (jedan za uvoznike robe koja podliježe CBAM-u i jedan za proizvođače iz trećih zemalja), kao i jedan opcionalni obrazac za komunikaciju da bi se olakšala razmjena informacija između proizvođača i uvoznika. Ovi dokumenti su dostupni na internetskoj stranici mehanizma: https://taxation-customs.ec.europa.eu/carbon-border-adjustment-mechanism_en.
- Dokument sa uputstvima za uvoznike u EU će biti dostupan na 24 zvanična jezika EU. Dokument sa uputstvom za proizvođače izvan EU će biti dostupan na engleskom, francuskom, njemačkom, poljskom, španskom, italijanskom, arapskom, korejskom, mandarinskom, hindskom i turskom jeziku.

Da li je obavezno korištenje obrasca za komunikaciju u Excel formatu?

- Ne, korištenje obrasca za komunikaciju nije obavezno, ali se preporučuje.
- Obrazac za komunikaciju je sredstvo koje omogućava operaterima da odrede ugrađene emisije u robu koja podliježe CBAM-u u skladu sa metodologijom koja je propisana u [Provedbenoj uredbi \(EU\) 2023/1773](#). Obrazac osigurava da za obračun uzmu u obzir svi relevantni tokovi i izvori emisija, potrošnja električne energije, kao i relevantni prekursori.
- Obrazac sadrži stranicu „Rezime komunikacije“ koja sadrži sve potrebne informacije za podnositelja izvješća. Ova stranica tako olakšava komunikaciju između proizvođača iz trećih zemalja i uvoznika (ili njihovih predstavnika).

Ko je odgovoran ako su dostavljene netačne ili nedovoljne informacije?

- Odgovoran je podnositelj izvješća. To može biti ili uvoznik ili indirektni carinski predstavnik. Nadležno nacionalno tijelo je odgovorno za učešće u odgovarajućem dijalogu sa podnositeljem izvješća i može nametnuti kazne.

Kome se mogu obratiti ako imam dodatna, konkretnija pitanja?

- Relevantna nadležna nacionalna tijela i u konačnici Komisija vam stoje na raspolaganju za rješavanje svih nedoumica koje imate u vezi sa primjenom CBAM-a.
- Lista nadležnih nacionalnih tijela je objavljena i stalno se ažurira na namjenskoj internetskoj stranici Komisije za CBAM: [mehanizam prekograničnog prilagođavanja cijene ugljika \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/taxation_customs/cbam/mechanism).

Izvješćivanje: opća pitanja

Ko je odgovoran za izvješćivanje?

- Carinska tijela će obavijestiti podnositelje carinske deklaracije o obavezi izvješćivanja informacija u prijelaznom periodu. Podnositelj izvješća će biti ili uvoznik ili indirektni carinski predstavnik, u zavisnosti od toga ko podnosi carinsku deklaraciju.
- Carinska tijela mogu sama izabrati u kojem obliku obavješćuju podnositelje izvješća o obavezama podnošenja izvješća.
- Odgovorno za obavezu podnošenja izvješća može biti jedno od sljedećih lica:
 1. uvoznik ako (i) uvoznik podnese carinsku deklaraciju za puštanje robe u slobodan promet u svoje ime i za sebe i ako (ii) je uvoznik također i podnositelj koji je ovlašten za podnošenje carinske deklaracije i prijavljuje uvoz robe,
 2. indirektni carinski predstavnik, ako carinsku deklaraciju podnosi indirektni carinski predstavnik imenovan u skladu sa članom 18. Uredbe (EU) br. 952/2013, u slučajevima kada je uvoznik osnovan izvan Unije ili ako je indirektni carinski predstavnik pristao na obaveze podnošenja izvješća u skladu sa članom 32. Uredbe 2023/956, u slučaju kada je uvoznik osnovan unutar EU. Imenovani indirektni carinski predstavnik će biti osnovan u EU i ispunjavat će uslove za carinske predstavnike koje je odredila dotična država članica (vidjeti član 18. Uredbe (EU) br. 952/2013).

Da li uvoznik može imati nekoliko indirektnih carinskih predstavnika?

- Uvoznik može koristiti različite indirektno carinske predstavnike, pri čemu je svaki odgovoran za konkretnu robu koja podliježe CBAM-u i koju su uveli u svojoj carinskoj deklaraciji. Svaki predstavnik će pokazati svoj EORI broj na carini, što je dokaz ko je

odgovoran za obavezu podnošenja izvješća za mehanizam. Dakle, ne može biti dvostrukog računanja ugrađenih emisija.

Da li će privrednim društvima biti dozvoljeno da podnose izvješća na centralizovanom nivou ako podružnice u različitim državama članicama imaju različite registarske i identifikacione brojeve privrednog subjekta (EORI brojeve)?

- U načelu, roba koja podliježe CBAM-u se pripisuje podnosiocu CBAM izvješća preko EORI broja koji je dat carinskim tijelima. To znači da se podrazumijeva da će se CBAM izvješća za različite podružnice (sa različitim EORI brojevima) dostavljati odvojeno.
- Međutim, pošto je uvoznicima dozvoljeno da imenuju indirektnog carinskog predstavnika da preuzme obaveze CBAM-a, jedan jedinstveni indirektni carinski predstavnik bi mogao biti imenovan i da podnosi izvješća na centralizovanom nivou i da predstavlja sve podružnice.

Koje su obaveze u vezi sa izvješćivanjem? Do kada moram dostaviti izvješće?

U prijelaznom periodu CBAM-a, od 1. oktobra 2023. godine do 31. decembra 2025. godine, uvoznik dostavlja CBAM izvješće na kvartalnoj osnovi. Ovaj izvješće treba uključivati informacije o robi uvezenoj u toku prethodnog kvartala i treba biti dostavljeno najkasnije mjesec dana nakon završetka kvartala. Kalendar za izvješćivanje u prijelaznom periodu je prikazan u nastavku:

IZVJEŠTAJNI PERIOD	IZVJEŠĆE DOSTAVITI DO
2023: oktobar – decembar	2024: 31. januar
2024: januar – mart	2024: 30. april
2024: april – juni	2024: 31. juli
2024: juli – septembar	2024: 31. oktobar
2024: oktobar – decembar	2025: 31. januar
2025: januar – mart	2025: 30. april
2025: april – juni	2025: 31. juli
2025: juli – septembar	2025: 31. oktobar
2025: oktobar – decembar	2026: 31. januar

Izvješće mora obuhvatati informacije iz člana 35. Uredbe:

- ukupnu količinu svake vrste robe koja podliježe CBAM-u,
- stvarne ukupne ugrađene emisije,

- ukupne indirektne emisije,
- cijenu ugljika koja se plaća u zemlji porijekla za ugrađene emisije u uvezenoj robi (uključujući i sve relevantne prekursore ako se primjenjuje), uzimajući u obzir sve rabate ili druge dostupne oblike nadoknade.

Uvozim veoma male količine robe koja podliježe CBAM-u. Da li ovi proizvodi spadaju u oblast primjene CBAM Uredbe?

- Male količine uvezene robe koja podliježe CBAM-u se mogu automatski smatrati izuzetim od primjene CBAM Uredbe pod uslovom da se primjenjuje izuzeće *de minimis*.
- *Izuzeće de minimis* se primjenjuje na pošiljke kod kojih ukupna unutrašnja (stvarna) vrijednost robe koja podliježe CBAM-u ne premašuje 150 EUR. Dakle, mora se razmotriti ukupna vrijednost ukupne robe koja podliježe CBAM-u u jednoj pošiljci, a ako je ta vrijednost veća od 150 EUR, ne primjenjuje se izuzeće *de minimis*. Za ilustraciju, pogledajte sljedeća dva slučaja:
 - 1. slučaj: U pošiljci imam X robe na koju se ne primjenjuje CBAM, svaka nominalne vrijednosti od Y EUR. Nije relevantna za primjenu izuzeća *de minimis*. Također, imam jedan paket Portland cementa koji je identifikovan šifrom kombinovane nomenklature (2523 21 00) čija vrijednost ne premašuje 150 EUR. Primjenjuje se izuzeće *de minimis*.
 - 2. slučaj: U pošiljci imam X robe na koju se ne primjenjuje CBAM, svaka nominalne vrijednosti od Y EUR. Nije relevantna za primjenu izuzeća *de minimis*. Također, nosim jednu tonu Portland cementa (šifra kombinovane nomenklature 2523 21 00) i jednu tonu ostalog Portland cementa (šifra kombinovane nomenklature 2523 29 00). Vrijednost svake robe koja podliježe mehanizmu je 120 EUR. Ukupna vrijednost robe koja podliježe CBAM-u u mojoj pošiljci je veća od 150 EUR i zato se ne primjenjuje izuzeće *de minimis*.

Izvjешćivanje: odgovornosti i postupci

Koja je uloga Evropske komisije u prijelaznom periodu?

Komisija će u prijelaznom periodu imati sljedeće zadatke:

- upravljati Prijelaznim registrom CBAM,
- razmatrati CBAM izvješća koje su dostavili podnosioci izvješća te nadležnim nacionalnim tijelima saopćavati liste izvješća za koje osnovano smatra da nisu u skladu sa pravilima CBAM-a,
- pratiti primjenu CBAM-a, napretka i rizika od izbjegavanja, kao i analizirati utjecaj CBAM-a na izvoz, prerađevine, trgovinske tokove i najmanje razvijene zemlje (LDC).

- izraditi podzakonske akte u obliku provedbenih instrumenata:
 - sredinom 2023. godine o prijelaznom periodu (član 35), obavezama u vezi sa izvješćivanjem i infrastrukturi za izvješćivanje,
 - sredinom 2024. godine o davanju ovlaštenja podnositeljima (član 5. i 17) i CBAM registru (član 14),
 - sredinom 2025. godine o provedbenim instrumentima o indirektnim emisijama (prilog IV), verifikovanju (član 8), akreditaciji verifikatora (član 18), plaćenju cijeni ugljika (član 9), informacijama za carinu (član 25), kontinentalnom pragu (član 2), prosječnoj cijeni sistema trgovine emisijama (član 21), CBAM prijavi (član 6), metodologiji (član 7) i slobodnoj raspodjeli (član 31),
- izraditi podzakonske akte u obliku delegiranih akata sredinom 2025. godine za akreditaciju verifikatora (član 18) i prodaju i ponovnu kupovinu potvrda (član 20). Ako je potrebno, Komisija će također izraditi delegirane akte o izuzetim zemljama, pravilima za električnu energiju i sprečavanju izbjegavanja,
- uspostaviti zajedničku centralnu platformu gdje će se u periodu definitivne primjene vršiti prodaja i ponovna kupovina potvrda.

Šta je nadležno nacionalno tijelo (NCA)?

- Svaka država članica ima imenovano nadležno nacionalno tijelo (NCA) koje će obavljati funkcije i dužnosti definisane u Uredbi (EU) 2023/956. Ukratko, nadležna nacionalna tijela su odgovorna za provjeru kvaliteta kvartalnih CBAM izvješća (uz podršku Komisije) i prema potrebi učestvuju u dijalogu sa podnositeljima izvješća. Nadležna nacionalna tijela na kraju osiguravaju usklađenost sa pravilima CBAM-a i mogu nametnuti kazne. Konačno, od 2025. godine, nadležna nacionalna tijela će u periodu definitivne primjene davati status „ovlaštenog podnositelja CBAM izvješća“.
- Lista nadležnih nacionalnih tijela je objavljena i stalno se ažurira na namjenskoj internetskoj stranici Komisije za CBAM: [mehanizam prekograničnog prilagođavanja cijene ugljika \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euipo/cbam/).

Da li uvoznici robe koja podliježe CBAM-u moraju biti „ovlašteni“ da bi uvozili robu koja podliježe CBAM-u u prijelaznom periodu?

- Uvoznici robe koja podliježe CBAM-u ne moraju biti ovlašteni u prijelaznom periodu da bi uvozili ovu robu u EU. Carina će obavijestiti uvoznike robe koja podliježe CBAM-u o obavezama u vezi sa izvješćivanjem prilikom uvoza.

Da li postoje obaveze u vezi sa potvrđivanjem u prijelaznom periodu?

- Ne, potvrđivanje vanjskog nezavisnog tijela će biti obavezno tek od 2026. godine. Podzakonski akti za period definitivne primjene će slijediti u narednim godinama i definisat

će pravila za potvrđivanje emisija na osnovu podataka prikupljenih u prijelaznom periodu od uvoznika u EU.

Koje ugrađene emisije mora prijaviti svaki sektor CBAM-a?

- U sljedećoj tabeli je dat pregled obuhvaćenih konkretnih emisija i plinova sa efektom staklene te način na koji su određene direktne i indirektne emisije za svaki sektor na koji se primjenjuje CBAM. Prilikom osmišljavanja metoda za izvješćivanje i računanje ugrađene emisije u ovoj robi su uzete u obzir posebne karakteristike svakog sektora, uz istovremeno odražavanje Sistema trgovine emisijama Evropske unije:

Pitanje	Roba koja podliježe CBAM-u					
	Cement	Đubriva	Željezo/čelik	Aluminij	Vodik	Električna energija
Metrika za izvješćivanje	(po) toni robe					(po) MWh
Obuhvaćeni plinovi sa efektom staklene bašte	Samo CO ₂	CO ₂ (plus dušikov suboksid za neka đubriva)	Samo CO ₂	CO ₂ (plus perfluorougljici (PFCs) za određenu robu od aluminija)	Samo CO ₂	Samo CO ₂
Obuhvaćena emisija tokom prijelaznog perioda	Direktna i indirektna					Samo direktna
Obuhvaćena emisija u toku perioda definitivne primjene	Direktna i indirektna		Samo direktna, može biti razmatrano			Samo indirektna
Određivanje direktnih ugrađenih emisija	Na osnovu stvarne emisije, ali mogu se koristiti procjene (uključujući i podrazumijevane vrijednosti) za do 100% konkretnih direktnih ugrađenih emisija za uvoz do 30. juna 2024. godine i za do 20% ukupnih konkretnih ugrađenih emisija za uvoz do 31. decembra 2025. godine					Na osnovu podrazumijevanih vrijednosti, ako je ispunjeno nekoliko kumulativnih uslova

Određivanje direktnih ugrađenih emisija	Na osnovu stvarne potrošnje električne energije i podrazumijevanih faktora emisije za električnu energiju, ako su ispunjeni uslovi (odnosno direktna tehnička veza ili ugovor o kupovini energije). Procjene (uključujući i podrazumijevane vrijednosti) se mogu koristiti za do 100% konkretnih indirektnih ugrađenih emisija za uvoze do 30. juna 2024. godine	Ne primjenjuje se
--	--	-------------------

Koje informacije podnositelji izvješća trebaju tražiti od proizvođača iz trećih zemalja da bi bili sigurni da mogu dostaviti kvartalna CBAM izvješća?

- Podnositelj CBAM izvješća mora u CBAM izvješću dostaviti informacije sadržane u [Prilogu I Provedbene uredbe](#).
- Da bi osigurao da posjeduje sve potrebne informacije, podnositelj izvješća treba tražiti od proizvođača informacije sadržane u Prilogu IV gorenavedene [Provedbene uredbe](#). Službe Komisije su sakupile ove informacije u opcionalni obrazac za komunikaciju (u Excel formatu) da bi olakšale saopćavanje informacija između operatera i uvoznika. Ovaj obrazac je dostupan na [internetskoj stranici Komisije](#).

Koji se originalni dokumenti moraju dostaviti u tromjesečnom CBAM izvješću?

- Ne mora se dostaviti ni jedan originalni dokument. Podnositelj izvješća mora dostaviti samo potrebne informacije za kvartalno CBAM izvješće preko Prijelaznog CBAM registra.
- U skladu sa načelom transparentnosti koje je propisano u Prilogu III Odjeljka A.2 [Provedbene uredbe](#), u postrojenju će se voditi potpune i transparentne evidencije o svim relevantnim podacima za određivanje ugrađenih emisija proizvedene robe, uključujući i neophodne prateće dokumente, najmanje 4 godine nakon izvještajnog perioda. Te evidencije se mogu otkriti podnositelju izvješća. Države članice EU mogu tražiti ta izvješća u slučaju razmatranja kvartalnog CBAM izvješća.

Koja je efektivna plativa „cijena ugljika“ koju moram prijaviti?

- Kako je navedeno u [CBAM Uredbi](#), cijena ugljika je novčani iznos plaćen u trećoj zemlji, u okviru sheme za smanjenje emisije ugljika, koji može biti u raznim oblicima, kao što su porez, namet, taksa ili emisione dozvole u okviru sistema trgovine plinovima sa efektom staklene bašte, obračunat na plinove sa efektom staklene bašte koji su obuhvaćeni takvom mjerom i koji se ispuštaju prilikom proizvodnje robe.
- U prijelaznom periodu, podnositelji izvješća moraju prijaviti efektivnu cijenu ugljika koja se plaća u jurisdikciji gdje je roba koja podliježe CBAM-u proizvedena. U toku perioda definitivne primjene, otkrivanje ovih informacija će uvoznicima osigurati rabat, da bi se izbjeglo dvostruko određivanje cijena ugrađenih emisija.

Ko će provjeravati tačnost dostavljenih podataka i izvješća?

- U prijelaznom periodu, i u skladu sa članom 11. [Provedbene uredbe](#), Komisija će izvršiti prvu provjeru CBAM izvješća i dostaviti nadležnom nacionalnom tijelu listu nepotpunih ili sumnjivih izvješća (npr. kada Komisija osnovano smatra da nisu u skladu sa CBAM Uredbom). Zatim nadležno nacionalno tijelo odlučuje da li da pokrene razmatranje, kao i potencijalni korektivni postupak, što na kraju može dovesti do kazni.

Da li je moguće ispraviti CBAM izvješće koje je već dostavljeno?

- Član 9. [Provedbene uredbe](#) propisuje da se CBAM izvješće koje je već dostavljeno može ispraviti u roku od dva mjeseca nakon završetka izvještajnog kvartala.
- Za prva dva kvartalna izvješća [Provedbena uredba](#) dozvoljava duži rok za ispravke do roka za dostavljanje trećeg kvartalnog izvješća. To znači da se izvješća koja se moraju dostaviti do 31. januara i 30. aprila mogu naknadno ispraviti do 31. jula 2024. godine.

Da li izvješće mora biti samo na engleskom jeziku ili je moguće dostaviti izvješće na drugom jeziku?

- Izvješća se mogu dostaviti na sva 24 jezika EU.

Izvjješćivanje: Prijelazni CBAM registar

Šta je Prijelazni CBAM registar?

- Da bi se osiguralo efikasno provođenje obaveza u vezi sa izvješćima, Komisija je razvila elektronsku bazu podataka u kojoj će se prikupljati informacije prijavljene u prijelaznom periodu. Prijelazni CBAM registar je standardizovana i sigurna elektronska baza podataka koja sadrži uobičajene elemente podataka za izvješćivanje u prijelaznom periodu i osigurava pristup, postupanje po predmetima i povjerljivost. Prijelazni CBAM registar je osnova za izradu i uspostavljanje CBAM registra u skladu sa članom 14. Uredbe (EU) 2023/956.
- Uvoznici se mogu povezati na Prijelazni CBAM registar pomoću ovog linka: <https://customs.ec.europa.eu/taxud/uums/cas>

U koje svrhe će se koristiti Prijelazni CBAM registar?

- Prijelazni CBAM registar će omogućiti komunikaciju između Komisije, nadležnih tijela, carinskih tijela država članica i podnositelja izvješća.
- Prijelazni CBAM registar se neće koristiti za nadzor nad provođenjem, pošto će prikupljene informacije koristiti samo kao osnova za analizu i prikupljanje podataka u prijelaznom periodu.

Da li je Prijelazni CBAM registar isti kao i Carinski portal EU za privrednike?

- Prijelazni CBAM registar za podnositelje izvješća funkcioniše nezavisno od Carinskog portala EU za privrednike (EUCTP). Međutim, postojeći uvoznici koji će također biti i podnositelji CBAM izvješća će moći koristiti svoj postojeći nalog ako država članica to dozvoli. U zavisnosti od države članice, možda će se morati tražiti poseban pristup CBAM modulu.

Da li će se sa podacima koji se podijele u Prijelaznom CBAM registru postupati kao sa povjerljivim podacima?

- U skladu sa članom 14. [CBAM Uredbe](#), informacije sadržane u CBAM registru „su povjerljive, izuzev imena, adresa i kontakt podataka operatera i lokacija postrojenja u trećim zemljama“. Član 13. [CBAM Uredbe](#) i član 15. [Provedbene uredbe](#) kojima se propisuju obaveze u vezi sa izvješćivanjem za prijelazni period uključuju obavezu službene tajnosti za informacije koje dobije nadležno nacionalno tijelo.
- Neke od traženih informacija su neophodne za dokazivanje prijavljenih nivoa emisija, posebno ako ne postoji potvrđivanje vanjskih i nezavisnih verifikatora. Međutim, treba imati na umu da je mnogo podataka koje uvoznik može tražiti i koji su osjetljivi opcionalno. Naprimjer, Prilog IV [Provedbene uredbe](#) sadrži informacije o „preporučenoj komunikaciji od operatera postrojenja podnositeljima izvješća“, ali samo informacije sadržane u Prilogu I moraju biti dostavljene. Prijelazni CBAM registar određuje šta se mora obavezno upisati, a šta je opcionalno.
- U opcionalnom obrascu u Excel formatu koji operateri i uvoznici mogu koristiti za razmjenu informacija u prijelaznom periodu, operatori postrojenja mogu odlučiti da li žele podijeliti potpune, detaljne informacije (opcionalno) ili samo umetak sa sintezom koji su neophodni za dostavljanje CBAM prijave. Postoji stepen fleksibilnosti koji omogućava operaterima da ne otkrivaju podatke koje smatraju osjetljivima. Na osnovu ovog iskustva Komisija će također razmotriti informacije koje moraju biti otkrivene u izvješćima i od strane vanjskih verifikatora u konačnom režimu.
- Komisija za period definitivne primjene razmatra opcije za osiguravanje odvojenog pristupa Registru za proizvođače da bi mogli dostaviti informacije direktno preko Registra, bez mogućnosti da podnositelji izvješća vide konkretne informacije.

Kako mogu da se registrujem kao podnositelj i pristupim Prijelaznom CBAM registru?

- Kada namjeravaju postati podnositelji izvješća za potrebe CBAM-a, privredni subjekti se moraju obratiti nadležnom nacionalnom tijelu njihove države članice. Privremena lista tijela je objavljena i stalno se ažurira na namjenskoj internetskoj stranici Komisije za CBAM: [mehanizam prekograničnog prilagođavanja cijene ugljika \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/cbam/faq).
- U svakoj državi članici nadležno nacionalno tijelo je također odgovorno za osiguravanje pristupa Prijelaznom CBAM registru za podnositelje izvješća. U nekim slučajevima će biti potreban novi CBAM nalog sa novim akreditivima za prijavu. U drugim slučajevima se mogu koristiti postojeći nalozi za pristup prilagođenim sistemima. U slučaju Španije, naprimjer, pristup Prijelaznom CBAM registru je odobren isključivo preko carinskog domena. Obratite se svom nadležnom nacionalnom tijelu za više detalja o akreditivima za prijavu u vašem slučaju.

Koja okruženja u CBAM Prijelaznom CBAM registru su dostupna?

- Postoji proizvodno i usklađeno okruženje CBAM registra, dostupno za CBAM deklarante koji izvješćuju.
- Okruženje usklađenosti se može koristiti kao test okruženje za upoznavanje sa CBAM formom kvartalnog izvješća i korisničkim interfejsom CBAM registra.
- Potrebna je posebna registracija (može se koristiti ista adresa e-pošte) u svakom okruženju iz sigurnosnih razloga. Za oba okruženja, odgovarajuće nadležno tijelo (NCA) je to koje daje deklarantima koji izvješćuju informacije o pristupu.
- Link do proizvodnog Prijelaznog CBAM registra: <https://cbam.ec.europa.eu/declarant>
- Link do Prijelaznog CBAM registra usklađenosti: <https://conformance.cbam.ec.europa.eu/declarant>

Ko je ovlašten da registruje privredno društvo kao podnositelja izvješća u CBAM-u?

- Svako fizičko lice koje može dokazati da predstavlja privredno društvo može da se obrati nadležnom nacionalnom tijelu (NCA) u državi članici u kojoj je privredno društvo osnovano i da traži pristup CBAM registru kao podnositelj izvješća u CBAM-u. Nadležno nacionalno tijelo nije odgovorno za provjeru legitimnosti zahtjeva i daje podnositelju izvješća u CBAM-u dozvole za pristup. Vlasnik naloga koji će omogućiti podnositelju izvješća u CBAM-u pristup od nacionalnog nadležnog tijela je odgovoran za održavanje naloga povjerljivim i dodjeljivanje pristupa dodatnim nalogima (zaposlenima) u privrednom društvu.

Ko može popuniti obaveze u vezi sa podnošenjem CBAM izvješća u Prijelaznom CBAM registru za podnositelja izvješća?

- Više korisničkih naloga za Prijelazni registar može biti povezano sa istim EORI brojem ako su to nalozi zaposlenih odgovornog podnositelja izvješća (npr. uvoznik ili indirektni carinski predstavnik). Međutim, samo jedan korisnik će moći mijenjati konkretno kvartalno CBAM izvješće u Prijelaznom CBAM registru u datom vremenu (odnosno, neće biti moguće da više od jednog korisnika podnositelja istovremeno mijenja isto kvartalno izvješće).
- Komisija trenutno ispituje rješenja koja omogućavaju podnositeljima izvješća da dodijele popunjavanje kvartalnih CBAM izvješća vanjskim licima, a da pri tome ne moraju podijeliti svoje korisničke akreditive. U svakom slučaju, podnositelj izvješća će ostati odgovoran za osiguravanje kvaliteta izvješća koja su dostavljena.

Da li privredna društva koja ne podliježu direktno CBAM-u također mogu pristupiti Prijelaznom CBAM registru?

- Ne, pristup Prijelaznom CBAM registru je ograničen na podnositelje izvješća, nadležna tijela država članica, carinska tijela i Evropsku komisiju.

Kako da unesem podatke u Prijelazni CBAM registar?

- Kvartalna izvješća moraju biti popunjena po uvozniku, po šifri kombinovane nomenklature i po postrojenju. Postoje dva načina upisivanja podataka u Prijelazni CBAM registar:
 - podnositelji izvješća mogu ručno unijeti podatke direktno na interfejsu u Prijelazni CBAM registar,
 - podnositelji izvješća mogu koristiti XML strukturu za učitavanje kvartalnih CBAM izvješća. XML datoteka je uspješno učitana, novi nacrt tromjesečnog izvješća će biti kreiran i može se podnijeti preko korisničkog interfejsa CBAM registra. Pomoćna XLS datoteka, koja se može koristiti za popunjavanje kvartalnog izvješća koristeći XML, uskoro će biti objavljena na internetskoj stranici Komisije za CBAM.
- Postoje obavezna i opcionalna polja. U Prijelaznom CBAM registru, obavezna polja su označena zvjezdicom (*). Obavezna polja će također biti naznačena u pratećoj XLS datoteci.
- Detaljne informacije o načinu popunjavanja izvješća i korištenju XSD fajla su dostupne u [Korisničkom uputstvu za Prijelazni CBAM registar za podnositelje](#).
- Nacrt izvješća se može sačuvati čak i ako nisu dati svi obavezni elementi. Međutim, da bi se izvješće dostavilo moraju se dati svi obavezni elementi.

Metodologija izračunavanja ugrađenih emisija u robi koja podliježe mehanizmu robe koja podliježe CBAM-u u prijelaznom periodu

Koji je relevantan period za izračunavanje ugrađenih emisija? Da li se mogu koristiti podaci iz prethodnih godina?

- Podrazumijevani izvještajni period, odnosno referentni period u kojem subjekti određuju ugrađene emisije je kalendarska godina. Međutim, može biti opravdano i korištenje drugih perioda (kao što je fiskalna godina), pod uslovom da osiguravaju sličnu pokrivenost i obuhvataju najmanje 3 mjeseca. Bliže pojedinosti mogu se pronaći u dokumentima sa uputstvima u Odjeljku 4.3.4 (za uvoznike u EU)/ Odjeljku 4.3.3 (za postrojenja izvan EU).
- Za izvješće za CBAM koje se podnosi u prvom kvartalu godine koriste se podaci iz prethodne godine. U slučajevima kada ti podaci još uvijek nisu dostupni do kraja januara/februara, mogu se koristiti podaci iz prethodne godine.

Šta je jednostavna, a šta kompleksna roba?

- Postoje dvije vrste robe koja podliježe CBAM-u - jednostavna i kompleksna. „Jednostavna roba“ se proizvodi iz sirovina za koje se prema metodologiji izvješćivanja u CBAM-u smatra da imaju nulte ugrađene emisije. Shodno tome, ugrađene emisije jednostavne robe koja podliježe CBAM-u zasnivaju se isključivo na emisijama koje nastanu tokom njene proizvodnje.
- Za „kompleksnu robu“ je neophodno uključiti ugrađene emisije relevantnih prekursora, koji i sami spadaju u područje primjene CBAM-a, ako se koriste u proizvodnom procesu. Pod relevantnim materijalima (prekursorima) podrazumijevaju se one sirovine korištene u proizvodnji kompleksne robe koja podliježe CBAM-u koje i same podliježu primjeni CBAM-a. U sektoru cementa, tipičan primjer prekursora je cementni klinker, koji je glavni sastojak Portland cementa.

Šta su direktne i indirektne emisije?

- Direktne emisije obuhvataju emisije nastale u procesima proizvodnje robe koja podliježe CBAM-u, što uključuje i emisije iz proizvodnje toplotne i rashladne energije, nezavisno od lokacije proizvodnje toplotne, odnosno rashladne energije. To znači da se, kada se proizvodnja toplotne i rashladne energije vrši izvan postrojenja, emisije koje na taj način nastaju računaju kao direktne emisije.
- Indirektne emisije obuhvataju proizvodnju električne energije koja se koristi tokom proizvodnje robe koja podliježe CBAM-u.

- Ugrađene direktne i indirektne emisije relevantnih prekursora također se uzimaju u obzir prilikom određivanja specifičnih ugrađenih direktnih i indirektnih emisije robe koja podliježe CBAM-u.
- U prijelaznoj fazi, od uvoznika se za potrebe praćenja zahtjeva izvješćivanje i o direktnim i o indirektnim emisijama za svu robu koja spada u obuhvat CBAM-a. U definitivnoj fazi koja počinje 1. januara 2026. godine, obuhvat CBAM-a se ograničava na direktne emisije za željezo/čelik, aluminij i vodik, dok će uvoznici cementa i đubriva morati prijavljivati i direktne i indirektne emisije.

Šta je „pristup mjehura“ i kako funkcioniše?

- Ako postrojenje proizvodi kompleksnu robu i njen prekursor, a taj se prekursor u cijelosti koristi za proizvodnju te kompleksne robe, u okviru postrojenja može biti definisana zajednička (jedinstvena) granična vrijednost sistema proizvodnog procesa (za dodatna pojašnjenja vidjeti dokumente sa uputstvima).

Ako je uvezena roba koja podliježe CBAM-u proizvedena korištenjem prekursora iz EU (npr. sirovo željezo), da li se to mora uzeti u obzir prilikom izračunavanja?

- Da, relevantni prekursori proizvedeni u EU također se moraju uzeti u obzir prilikom određivanja ugrađenih emisija.
- Međutim, treba imati u vidu da se, ako prekursor potječe iz proizvodnje u EU, cijena ugljika koja je već plaćena u EU također može navesti u CBAM izvješću. (Za bliže pojedinosti o izvješćivanju o plaćenju efektivnoj cijeni ugljika, vidjeti Uputstvo za postrojenja izvan EU, Odjeljak 6.10.).

Da li će Evropska komisija formalno ili neformalno potvrditi „ekvivalentnost“ alternativnih metoda?

- Prijelazni period je faza učenja za sve, uključujući i službe Komisije i nacionalna nadležna tijela. Ako alternativne metode ne zadovoljavaju standarde iz člana 4. stav 2. [Provedbene uredbe](#), naročito nakon 31. jula 2024. godine, takva metoda izračunavanja može biti odbijena. Nacionalno nadležno tijelo bi u tom slučaju započelo dijalog sa podnosiocem izvješća radi dobijanja tačnijih podataka.

Kako se utvrđuju indirektne emisije za proizvodnju robe koja podliježe CBAM-u?

- Indirektne emisije se utvrđuju tako što se električna energija utrošena u proizvodnji robe koja podliježe CBAM-u množi sa odgovarajućim faktorom emisije. Faktor emisije se može zasnivati na elektroenergetskoj mreži ili može predstavljati stvaran faktor emisije.

Koje faktore emisije za električnu energiju treba koristiti za utvrđivanje indirektnih emisija?

- Za prijelazni period, podrazumijevani faktori emisije za električnu energiju zasnivaju se na podacima Međunarodne agencije za energetiku (IEA) koji obuhvataju petogodišnji prosjek. Ove podatke Komisija navodi za svaku zemlju u Prijelaznom CBAM registru.
- Druga mogućnost je da se koristi neki drugi faktor emisije u elektroenergetskoj mreži zemlje porijekla ako se zasniva na javno dostupnim podacima. Može se koristiti ili faktor emisije za električnu energiju ili faktor emisije CO₂.
- Stvarni faktori emisije za električnu energiju mogu se koristiti u slučaju postojanja direktne tehničke veze između izvora koji proizvodi električnu energiju i postrojenja koje proizvodi robu koja podliježe CBAM-u ili u slučaju ugovora o nabavci električne energije zaključenog između proizvođača i potrošača električne energije.

Može li se tržišnim certifikatima (garancije porijekla, certifikati o korištenju obnovljivih izvora energije itd.) pravdati primjena faktora stvarnih emisija?

- U prijelaznom periodu, opće pravilo za faktor emisije za električnu energiju jeste da se koriste podrazumijevane vrijednosti koje će dostaviti Komisija. Međutim, mogu se koristiti i faktori stvarnih emisija za električnu energiju ako su ispunjeni odgovarajući uslovi (tj. postojanje direktne tehničke veze ili ugovora o nabavci električne energije, kako je objašnjeno gore).
- Tržišno bazirani specifični faktori emisije, koji se utvrđuju npr. garancijama porijekla ili zelenim certifikatima, ne mogu se koristiti za pravdanje primjene faktora stvarnih emisija.
 - Više informacija dato je u Odjeljku D.2 Priloga III [Provedbene CBAM uredbe i u Uputstvu za postrojenja izvan EU, Odjeljak 6.7.3.2.](#)

Da li emisije iz transporta robe na lokaciji treba uključiti u obračun?

- Emisije koje nastaju transportom pokretnim trakama, cjevovodima i korištenjem druge stacionarne opreme su uključene. Emisije koje nastaju korištenjem pokretne mehanizacije (kamiona, viljuškara itd.) su isključene. Važe ista pravila kao i u sistemu EU ETS.

Da li se hvatanje i korištenje ugljika (CCU) / hvatanje i skladištenje ugljika (CCS) može koristiti za kompenzovanje emisija za potrebe određivanja ugrađenih emisija?

- Hvatanje i korištenje/skladištenje ugljika (CCUS) su tehnike koje postaju sve dostupnije na tržištima za smanjenje emisija ugljikovog dioksida. Takva smanjenja emisija mogu se uzeti u obzir prilikom određivanja ugrađenih emisija u robu koja podliježe CBAM-u, pod uslovom da su zadovoljeni određeni kriteriji. Ovi uslovi su dati u Prilogu III, Odjeljak B.8.2 [Provedbene uredbe](#) (u Odjeljku 6.5.6.2 Uputstva data su bliža objašnjenja). U osnovi, uslovi su da se uhvaćeni ugljikov dioksid koristi za proizvodnju proizvoda u kojima je trajno hemijski vezan ili da se uhvaćeni ugljikov dioksid prenese na lokaciju za dugoročno geološko skladištenje.

Dobavljač mi ne dostavlja neophodne informacije prije roka za podnošenje izvješća.
Šta treba da radim?

- Dobra saradnja između proizvođača iz trećih zemalja i podnosioca izvješća je od presudnog značaja. Komisija je objavila uputstva i šablone kao pomoć proizvođačima u određivanju ugrađenih emisija robe koju proizvode.
- Podnositelj izvješća snosi krajnju odgovornost za osiguravanje potpunosti i urednosti CBAM izvješća. Podnositelj izvješća odgovara i mogu mu biti izrečene kazne u slučaju nepoštivanja obaveza izvješćivanja u okviru CBAM-a.
- Tokom dijela prijelaznog perioda (do sredine 2024. godine), podnosioci se mogu oslanjati na podrazumijevane vrijednosti, koje su bliže objašnjene u odgovoru na pitanje „Šta su podrazumijevane vrijednosti? Kako funkcionišu?“.

Šta su podrazumijevane vrijednosti? Kako funkcionišu?

- Do 31. jula 2024. godine, za svaki uvoz robe za koju podnositelj izvješća nema sve informacije, podnositelj izvješća može koristiti druge metode za određivanje emisija, uključujući i podrazumijevane vrijednosti koje Komisija stavlja na raspolaganje i objavljuje.
- Korištenje podrazumijevanih vrijednosti za potrebe izvješćivanja u prijelaznom periodu je dakle moguće u prva tri izvještajna perioda, bez količinskih ograničenja.
- Osim toga, procijenjene vrijednosti (uključujući i podrazumijevane vrijednosti) mogu se koristiti za čitav izvještajni period za ulazne materijale ili podprocese sa relativno malim doprinosom (tj. <20%) ukupnim ugrađenim emisijama kompleksne robe.
- Drugim riječima, to znači da se do 31. jula 2024. godine 100% ukupnih ugrađenih emisija može određivati korištenjem podrazumijevanih vrijednosti. U preostalom dijelu prijelaznog perioda (tj. od 1. jula 2024. do 31. decembra 2025.), procijenjene vrijednosti se mogu koristiti, s tim da se primjenjuje količinsko ograničenje: za kompleksnu robu, do 20% ukupnih ugrađenih emisija, uzimajući u obzir cjelokupan lanac proizvodnje, može se utvrditi pomoću procjene (korištenje podrazumijevanih vrijednosti koje osigurava Komisija bi se smatralo „procjenom“).
- Do kraja prijelaznog perioda u 2025. godini Komisija će izvršiti procjenu podrazumijevanih vrijednosti na osnovu prikupljenih podataka.
- U prijelaznom periodu postojat će samo globalne podrazumijevane vrijednosti (za svaku CN šifru koja spada u obuhvat CBAM-a). Nakon toga, u periodu definitivne primjene, bit će osigurane podrazumijevane vrijednosti za svaku zemlju, pa čak i za svaku regiju.

Kako se određuju podrazumijevane vrijednosti i kada će biti objavljene?

- Zajednički istraživački centar (JRC) Evropske unije je 29. septembra objavio [Procjene intenziteta emisija plinova sa efektom staklene bašte za robe iz četiri industrije sa intenzivnim utroškom energije](#) – željezo i čelik, đubriva, aluminij i cement – u EU i njenim glavnim trgovinskim partnerima. Ovaj rad pruža naučnu podršku provođenju mehanizma, kako je predviđeno [CBAM Uredbom](#).
- U izvješću JRC-a date su vrijednosti podijeljene po direktnim i indirektnim emisijama. Procjene emisija plinova sa efektom staklene bašte uključuju ugljikov dioksid, dušikov oksid (za određena đubriva) i perfluorouglikove (za aluminij) povezane sa proizvodnjom robe navedene u Prilogu I [CBAM Uredbe](#).
- Procijenjene vrijednosti intenziteta emisija plinova sa efektom staklene bašte (tj. specifičnih ugrađenih emisija) služe kao ulazne vrijednosti za utvrđivanje podrazumijevanih vrijednosti za prijelazni period, koje će biti objavljene do kraja 2023. godine.

Do kada će uvoznici u EU biti dozvoljeno da koriste alternativne metode praćenja i izvješćivanja?

- U skladu sa [Provedbenom uredbom](#) za prijelazni period, postoji određeni stepen fleksibilnosti: do 31. decembra 2024. godine podnosioci izvješća mogu koristiti druge metode koje daju sličan obuhvat i preciznost, i to primjenom (a) sheme određivanja cijene ugljika, (b) obavezne sheme praćenja emisija ili (c) sheme praćenja emisija u postrojenju (član 4. stav 2).
- Do 31. jula 2024. godine može se koristiti bilo koja druga referentna metoda, uključujući i podrazumijevane vrijednosti, ako podnositelj izvješća ne posjeduje sve neophodne informacije (vidjeti član 4. stav 3. [Provedbene uredbe](#)). Shodno tome, podnosioci izvješća mogu do tog datuma odlučiti da primjenjuju dodatne metode prema vlastitom izboru. Službe Komisije će zatim izvršiti procjenu tih metoda radi korigovanja metodologije izvješćivanja u okviru CBAM-a za fazu definitivne primjene.

Kako treba računati emisije koje potječu iz korištenja biomase?

- Metodologija CBAM-a slijedi ista pravila kao i sistem EU ETS.
- Ako se biomasa koristi kao ulazni element u procesu (npr. ako se ćumur koristi kao redukciono sredstvo u visokoj peći ili se koristi za proizvodnju elektroda), ne računaju se emisije koje potječu iz biomase („nulta ocjena“).
- Ako se biomasa (čvrsta, tečna ili plinovita) koristi kao gorivo (tj. za energetske svrhe), emisije se računaju, osim u slučaju da biomasa zadovoljava odgovarajuće kriterije održivosti i smanjenja emisija plinova sa efektom staklene bašte iz Direktive o obnovljivim izvorima energije (EU) 2018/2001. Kriteriji koji se primjenjuju zavise od vrste biomase koja se koristi.
- U Prilogu D Uputstva za operatore postrojenja izvan EU sadržana su bliža pojašnjenja.

Kako se decimale zaokružuju i kako se tretiraju u obračunima?

- Sve „značajne“ cifre (u skladu s mjernom nesigurnošću) bi morale biti zadržane u čitavom obračunu.

Kako se postupa sa artiklima zaliha za koje nisu dostupni podaci o emisijama?

- Ugrađene emisije takvih artikala zaliha mogu se do 31. jula 2024. godine procjenjivati korištenjem podrazumijevanih vrijednosti koje objavljuje Evropska komisija.
- Nakon toga se o tim podacima moraju podnositi izvješća. U slučaju nedostajućih podataka za stare rezervne dijelove ili artikle zaliha, nakon 31. jula 2024. godine potrebno je dostaviti podatke za sličnu ili identičnu robu.

Ako se objekat istovremeno koristi u više proizvodnih procesa, kako se emisije iz tog objekta raspoređuju na svaki od proizvodnih procesa?

- Sve ulazne i izlazne elemente te odgovarajuće emisije u postrojenju potrebno je pripisati određenom proizvodnom procesu, osim u slučaju da se odnose na robu na koju se ne primjenjuje CBAM.
- Općenito, odgovarajuće emisije iz postrojenja bi morale biti 100% pokrivene proizvodnim procesima za robu koja podliježe CBAM-u, odnosno eventualnu robu na koju se ne primjenjuje CBAM.
- Za postrojenje sa više relevantnih proizvodnih procesa, gdje su zajednički korištena oprema, zajednički „izvorni tokovi“ ili zajednički izvori emisija od značaja, potrebno je raspodijeliti ulazne elemente, izlazne elemente i emisije na različite proizvodne procese srazmjerno njihovom udjelu. Primjera radi, ako određeno postrojenje proizvodi prečišćenu vodu, a 60% te vode se koristi za proizvodnju robe koja podliježe CBAM-u, onda 60% direktnih i indirektnih emisija vezanih za prečišćavanje vode treba pripisati proizvodnji te robe koja podliježe CBAM-u.

Da li je proizvod koji ne zadovoljava specifikacije, ali se mogu prodati, potrebno uzeti u obzir prilikom određivanja nivoa aktivnosti?

- Ako se proizvod koji ne zadovoljava specifikacije može prodati, potrebno ga je uključiti u nivo aktivnosti, pod uslovom da odgovara CN šiframa koje se odnose na kategoriju robe koja podliježe CBAM-u u datom proizvodnom procesu (kako je navedeno u Prilogu II [Provedbene uredbe \(EU\) 2023/1773](#)).

Cement

Da li je cement definisan kao kompleksna roba koja spada u obuhvat CBAM-a?

- Da. Cement je definisan kao kompleksna roba koja spada u obuhvat CBAM-a, jer je klinker prekursor cementa, a sam klinker spada u obuhvat CBAM-a.

Đubriva

Da li se egzotermne hemijske reakcije u proizvodnji đubriva računaju kao direktne emisije?

- Ako reakcija dovodi do proizvodnje CO₂, npr. oksidacijom organskih hemikalija, i ako se CO₂ emituje, računa se kao direktna emisija.
- Emisije iz pretvaranja prirodnog plina u vodik također se računaju kao direktne emisije.

Da li se CO₂ vezan u urei može računati kao negativna emisija?

- Ne. U sistemu EU ETS, CO₂ vezan u urei se ne računa kao negativna emisija. Shodno tome, za potrebe izvješćivanja o emisijama u okviru CBAM-a ne primjenjuju se nikakvi popusti za CO₂ vezan u urei. To također znači da se CO₂ nastao u proizvodnji amonijaka i prenijet u proizvodnju uree računa kao emisija u proizvodnji amonijaka.

Električna energija kao roba koja podliježe CBAM-u

Ko je podnositelj CBAM izvješća za uvoz električne energije?

- U načelu, uvoznik je lice navedeno u rubrici „uvoznik“ u carinskoj deklaraciji. Odstupanjem od navedenog, a u skladu sa članom 5. stav 4. [CBAM Uredbe](#), ako se prijenosni kapacitet za uvoz električne energije dijeli kroz eksplicitnu raspodjelu kapaciteta, lice kojem je raspoređen kapacitet za uvoz i koje taj kapacitet odredi za uvoz smatra se podnositeljem CBAM izvješća u državi članici u kojoj je to lice prijavilo uvoz električne energije u carinskoj deklaraciji.

Koja je razlika između faktora emisije za električnu energiju i faktora emisije CO₂?

- Faktor emisije za električnu energiju predstavlja ponderisani prosječni faktor emisije svih izvora koji proizvode električnu energiju (uključujući i nuklearne i obnovljive izvore) u određenom geografskom području (npr. trećoj zemlji, grupi trećih zemalja ili regiji unutar treće zemlje). Nasuprot tome, faktor emisije CO₂ predstavlja ponderisani prosječni faktor emisije onih izvora koji proizvode električnu energiju koji se baziraju na sagorijevanju fosilnih goriva. To znači da je faktor emisije CO₂ uvijek veći od faktora emisije za električnu energiju za isto geografsko područje.

- U prijelaznom periodu, faktor emisije CO₂ za električnu energiju se koristi kao podrazumijevana metoda za određivanje specifičnih direktnih ugrađenih emisija za električnu energiju kao robe koja podliježe CBAM-u. Nasuprot tome, faktor emisije za električnu energiju se koristi kao podrazumijevana metoda za određivanje specifičnih indirektnih emisija za ostalu robu osim električne energije koja podliježe CBAM-u.

Koje faktore emisije CO₂ treba koristiti?

- Podrazumijevane vrijednosti za uvezenu električnu energiju se određuju za treću zemlju, grupu trećih zemalja ili regiju unutar treće zemlje, na osnovu podataka kojima raspolaže Komisija. Za prijelazni period, podrazumijevane vrijednosti su faktori emisije CO₂ po zemljama na osnovu podataka Međunarodne agencije za energetiku (IEA) koji se odnose na petogodišnji prosjek. Podatke daje Komisija u Prijelaznom CBAM registru.
- Ako nije raspoloživa konkretna podrazumijevana vrijednost, koristi se faktor emisije CO₂ u EU. On se također zasniva na podacima IEA-e i navodi se u Prijelaznom CBAM registru.
- Kada podnositelj izvješća dostavi dovoljne dokaze na osnovu zvaničnih i javno dostupnih informacija da je faktor emisije CO₂ koji se primjenjuje niži od vrijednosti određenih u skladu s prethodnim tačkama, podnositelj izvješća može odrediti faktor emisije CO₂ na osnovu metode definisane u [Provedbenoj uredbi](#).

Koji su zahtjevi za izvješćivanje o stvarnim ugrađenim emisijama električne energije, takozvanoj „kondicionalnosti“?

- Stvarni podaci o emisijama konkretnog postrojenja za proizvodnju električne energije mogu se koristiti ako su zadovoljeni kriteriji iz [CBAM Uredbe](#) (Prilog IV (5)), takozvana „kondicionalnost“.
- Moraju biti zadovoljeni sljedeći uslovi, s tim da su kriteriji kumulativni:
 - količina električne energije za koju se zahtijeva primjena stvarnih ugrađenih emisija obuhvaćena je ugovorom o nabavci električne energije između ovlaštenog podnositelja CBAM izvješća i proizvođača električne energije koji se nalazi u trećoj zemlji,
 - postrojenje koje proizvodi električnu energiju je ili direktno povezano na prijenosni sistem Unije ili se može dokazati da u vrijeme izvoza nije bilo fizičkog zagušenja mreže u bilo kojoj tački mreže između postrojenja i prijenosnog sistema Unije,
 - postrojenje koje proizvodi električnu energiju ne emituje više od 550 grama CO₂ koji potječe iz fosilnih goriva po kWh električne energije,
 - količinu električne energije za koju se zahtijeva primjena stvarnih ugrađenih emisija su svi odgovorni operatori prijenosnog sistema u zemlji porijekla, u zemlji odredišta i, u odgovarajućim slučajevima, u svim zemljama tranzita strogo nominovali za dodijeljeni kapacitet interkonekcije, a nominovani kapacitet i proizvodnja električne energije u postrojenju odnose se na isti period, koji ne može biti duži od jednog sata.

Da li se tranzit kroz zemlje koje nisu u EU uzima u obzir za potrebe izvješćivanja o električnoj energiji u CBAM-u?

- Za električnu energiju kao robu koja podliježe CBAM-u, relevantna treća zemlja je zemlja porijekla u kojoj je električna energija proizvedena. U CBAM izvješću ne uzima se u obzir faktor emisije za zemlju tranzita.

Koje su granice sistema za određivanje ugrađenih emisija električne energije?

- Za potrebe izvješćivanja uzimaju se u obzir samo direktne emisije CO₂ tokom proizvodnje električne energije. Primjera radi, ne uzimaju se u obzir primarne emisije vezane za proizvodnju i instalaciju vjetroturbina.

Vodik

Koja je veza između vodika kao robe koja podliježe CBAM-u i Direktive o obnovljivim izvorima energije (EU) 2018/2001 ('RED II'))?

- [Provedbena uredba](#) propisuje: „Ako je proizvedeni vodik certifikovan kao usklađen sa Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2023/1184(1), može se koristiti nulti faktor emisije za električnu energiju“. (Prilog II, Odjeljak 3.6). To znači da se certifikovanje vodika kao „RFNBO“ (obnovljivog goriva nebiološkog porijekla) u skladu sa Direktivom o obnovljivim izvorima energije može koristiti za dokazivanje nultih indirektnih emisija i nije potrebna dvostruka certifikacija.
- Ako takva certifikacija ne postoji, indirektno emisije moraju se odrediti u skladu sa Prilogom III [Provedbene uredbe](#).

Željezo i čelik

Prilikom izračunavanja ugrađenih emisija proizvoda od čelika, da li su u izračunavanje granice uključeni pomoćni procesi, kao što su krečne peći ili postrojenja sa koksnim pećima?

- Granice sistema za svaku agregiranu kategoriju robe mogu se naći u Prilogu III [Provedbene uredbe \(EU\) 2023/1773](#).
- Krečne peći i postrojenja sa koksnim pećima nisu uključeni u granice sistema za proizvode od željeza i čelika. To je zbog toga što proizvodi tih postrojenja (tj. kreč i koks) sami nisu roba koja podliježe CBAM-u. Shodno tome, kreč i koks se također ne smatraju ni prekursorima za potrebe izračunavanja specifičnih ugrađenih emisija.
- Proizvodnja pomoćnih proizvoda kao što su prečišćena voda i komprimovani zrak uključena je u granice sistema.

Da li peleti rude željeza ulaze u obuhvat CBAM-a?

- Da. Peleti rude željeza spadaju pod CN šifru 2601 12 00 „Aglomerisane rude željeza i koncentрати, osim prženih pirita željeza“. Smatraju se prekursorom („sinterovana ruda“) u proizvodnji sirovog željeza ili direktnog redukovanog željeza (DRI).

Aluminij/čelik

Da li je specifične ugrađene emisije robe aluminija/čelika potrebno odrediti posebno za različite razrede legure?

- Specifične ugrađene emisije se u načelu određuju po agregiranim kategorijama robe, osim u slučaju da se u postrojenju koriste drugačije putanje proizvodnje. Agregirane kategorije robe mogu obuhvatati robu sa različitim CN šiframa. U okviru iste CN oznake, sadržaj legirajućih elemenata ili udio ulaznog otpada može varirati. Ipak, ugrađene emisije tokom prijelaznog perioda mogu se izvesti po agregiranim kategorijama robe.
- Operatori se mogu dobrovoljno opredijeliti za razdvojenije određivanje specifičnih ugrađenih emisija za određenu robu ili grupu robe.

Carina

Da li uvoznik može koristiti različite carinske predstavnike za carinsku deklaraciju i izvješćivanje u CBAM-u?

- Što se tiče zahtjeva u pogledu izvješćivanja koji se primjenjuju u prijelaznom periodu, [CBAM Uredba](#) (član 5) predviđa mogućnost da uvoznici robe koja podliježe CBAM-u imenuju direktne ili indirektne carinske predstavnike u smislu člana 18. Carinskog zakonika Unije (u vezi s tim, vidjeti Uredbu br. 952/2013):
 - u slučaju direktnog predstavljanja, uvoznik sa sjedištem u EU imao bi obaveze u okviru CBAM-a, a direktni carinski predstavnik zadržava status podnosioca carinske deklaracije,
 - ako uvoznik sa sjedištem u EU imenuje indirektnog carinskog predstavnika i ako je ovaj s tim saglasan, obaveze izvješćivanja se primjenjuju na tog indirektnog carinskog predstavnika,
 - ako uvoznik nema sjedište u državi članici EU, obaveze izvješćivanja se u svakom slučaju primjenjuju na indirektnog carinskog predstavnika.
- Za uvoznika sa sjedištem u državi članici EU bilo bi moguće koristiti različite carinske predstavnike za carinsku deklaraciju i CBAM izvješćivanje – naprimjer, direktni carinski predstavnik vrši carinsku deklaraciju, dok je indirektni carinski predstavnik imenovan da vrši CBAM izvješćivanje. U takvim slučajevima, neposredni zastupnik treba navesti indirektnog carinskog zastupnika u carinskoj deklaraciji. Međutim, imajte na umu da tokom prijelaznog perioda ne postoji mogućnost da uvoznik ima više indirektnih carinskih

predstavnik za CBAM robu obuhvaćenu istom carinskom deklaracijom. Za uvoznika koji ima sjedište izvan EU, indirektni carinski predstavnik će biti odgovoran i za carinsku deklaraciju i za prijavu u CBAM-u.

Šta se dešava ako indirektni carinski predstavnik ne pristane izvršavati obaveze izvješćivanja u CBAM-u?

- Ovo je moguće samo u slučajevima kada uvoznik ima sjedište u EU. Ako uvoznik nema sjedište u EU, indirektni carinski predstavnik je dužan izvršavati obaveze izvješćivanja u okviru CBAM-a.
- Članom 8.3 [Provedbene uredbe](#) je propisano da u slučajevima kada indirektni carinski predstavnici ne pristanu izvršavati obaveze izvješćivanja u okviru CBAM-a, oni moraju obavijestiti uvoznika o obavezi izvješćivanja.
- Ako uvozniku nije dostavljeno takvo obavještenje, indirektni carinski predstavnik ostaje odgovoran za izvršavanje obaveza izvješćivanja.

Može li direktni carinski predstavnik biti deklarant za CBAM izvješća za kompanije osnovane na teritoriji EU?

- Uvoznici iz EU zaista mogu imenovati direktne ili indirektne carinske predstavnike. Međutim, što se tiče CBAM izvješćivanja (prema CBAM Uredbi i Provedbenoj uredbi), obaveze leže ili na uvozniku ili na njihovim indirektnim predstavnicima kada se ovi drugi tako slažu (pogledajte član 32. Uredbe (EU) 2023/956 za prijelazni period).
- Čak i u slučaju kada uvoznik imenuje direktnog carinskog predstavnika, taj uvoznik ostaje odgovoran za obaveze izvješćivanja o CBAM-u. Drugim riječima, uvoznik ostaje deklarant za potrebe CBAM-a.
- Ništa ne sprečava uvoznike da imenuju pružatelje usluga koji bi im mogli pomoći u pripremi i podnošenju njihovih CBAM izvješća u praksi, ali odgovornost za poštivanje obaveza CBAM izvješćivanja, čak i u takvim slučajevima, leži na uvoznicima ili, gdje je to slučaj, na indirektnim predstavnicima.

Da li će carinski predstavnici imati obavezu provjeriti da li je njihov klijent registrovani podnositelj CBAM izvješća prije podnošenja carinske deklaracije u njegovo ime za robu koja podliježe CBAM-u?

- U skladu sa članom 15. stav 2. [Carinskog zakonika Unije \(UCC\)](#), kada lice (uvoznik ili carinski predstavnik) podnese carinsku deklaraciju carinskim tijelima, to lice postaje odgovorno za: (a) tačnost i potpunost informacija navedenih u deklaraciji, (b) vjerodostojnost, tačnost i valjanost svakog dokumenta kojim se deklaracija potkrepljuje i (c), u odgovarajućim slučajevima, usklađenost sa svim obavezama koje se odnose na stavljanje predmetne robe u odgovarajući carinski postupak ili obavljanje odobrenih radnji.
- Ovo važi i za pružanje bilo kakvih informacija u bilo kojem drugom obliku koje carinska tijela zahtijevaju ili koje se dostavljaju carinskim tijelima.
- Shodno navedenom, u interesu je direktnog carinskog predstavnika da prije podnošenja

carinske deklaracije za stavljanje robe koja podliježe CBAM-u u slobodan promet provjeri da li lice u čije ime se deklaracija podnosi ispunjava uslove iz CBAM Uredbe.

Moje privredno društvo je registrovano u jednoj državi članici EU, ali uvozi robu koja podliježe CBAM-u kroz više država članica. Da li sve te uvoze treba da objedinim u jedno jedinstveno kvartalno izvješće?

- U prijelaznom periodu, podnositelj CBAM izvješća je odgovoran za dostavljanje kvartalnih CBAM izvješća sa informacijama o ugrađenim emisijama sve uvezene robe koja podliježe CBAM-u. Roba koja podliježe CBAM-u se povezuje sa podnositeljem CBAM izvješća putem EORI broja koji se dostavlja carinskim tijelima. U predmetnom scenariju postoji samo jedno privredno društvo sa jednim EORI brojem. Dakle, u kvartalnom CBAM izvješću je potrebno objединiti informacije o ugrađenim emisijama sve robe koja podliježe CBAM-u koju to društvo uvozi, čak i ako je roba uvezena u različite države članice.
- Napominjemo da se uvoznici mogu odlučiti imenovati indirektnog carinskog predstavnika koji će, ako pristane izvršavati obavezu izvješćivanja, morati dostaviti svoj EORI broj prilikom uvoza robe koja podliježe CBAM-u, te izvršavati obaveze iz CBAM-a umjesto uvoznika za tu robu koju uvozi indirektni carinski predstavnik.

Da li se roba u tranzitu kroz EU mora prijaviti u skladu sa CBAM-om?

- Ne. CBAM-u podliježe samo roba koja će biti stavljena u slobodan promet u EU, a roba u tranzitu mu ne podliježe.

Da li će se obaveza izvješćivanja u okviru CBAM-a primjenjivati na robu koja podliježe CBAM-u koja je ušla u slobodan promet unutar EU uslijed neusklađenosti sa carinskim postupkom koji ne predstavlja uvoz (npr. privremeni prijem) i za koju su sve dažbine i porezi već plaćeni kroz taj neusklađeni postupak?

- Za stavljanje robe u slobodan promet potrebno je da budu ispunjeni zahtjevi mehanizma. Shodno tome, kontrola da li su ti zahtjevi ispunjeni treba prethoditi stavljanju robe u slobodan promet.
- U slučaju neusklađenosti primjenjivao bi se član 198. stav 1. tačka b) [Carinskog zakonika Unije](#) (tj. *Carinska tijela poduzimaju sve neophodne mjere, uključujući i zapljenu i prodaju ili uništavanje, za raspolaganje robom koja se ne može pustiti jer podliježe zabranama ili ograničenjima*), jer roba podliježe zahtjevima CBAM-a koji nisu ispunjeni.
- U tom slučaju primjenjivao bi se i član 198. stav 2. [Carinskog zakonika Unije](#) (tj. *Smatra se da je roba koja nije roba Unije, a koja se ustupa u korist države, oduzima ili zapljenjuje, stavljena u postupak carinskog skladištenja*).

Da li trebam prijaviti CBAM robu koja je stavljena u režim aktivnog oplemenjivanja?

- CBAM se primjenjuje samo na robu koja se stavlja u slobodan promet u EU. Dakle, u slučaju robe koja podliježe CBAM-u koja se stavlja u režim obustave carine radi budućeg

izvoza ili radi oplemenjivanja ne postoji obaveza primjene CBAM-a.

- Međutim, ističemo da ako roba koja podliježe CBAM-u izađe iz režima aktivnog oplemenjivanja kako bi bila stavljena na tržište EU, postoji obaveza primjene CBAM-a.
- Obaveza izvješćivanja u okviru CBAM-a također nastaje i u specifičnom slučaju kada se roba koja podliježe CBAM-u koja je bila stavljena u režim aktivnog oplemenjivanja preradi u proizvod koji više ne predstavlja robu koja podliježe CBAM-u i taj krajnji proizvod se na kraju stavlja u slobodan promet u EU (vidjeti član 6. [Provedbene uredbe](#)). U ovom konkretnom slučaju, CBAM izvješće mora sadržavati informacije o količinama i ugrađenim emisijama robe u okviru CBAM-a koja je stavljena na aktivno oplemenjivanje (član 6. tačke (f) i (g) CBAM Uredbe), ali ne i o količinama i ugrađenim emisijama finalne robe puštene u slobodan promet, jer u ovom primjeru ova roba sama po sebi nije CBAM roba (tj. član 6 tačke (a) i (b) se ne primjenjuju).

Period definitivne primjene

Kako će CBAM funkcionisati u praksi u periodu definitivne primjene?

- CBAM će preslikavati ETS u smislu da se sistem zasniva na kupovini certifikata od strane uvoznika. Cijena certifikata će se izračunavati u zavisnosti od nedjeljne prosječne aukcijske cijene emisijih dozvola u sistemu EU ETS izražene u eurima po toni emitovanih ekvivalenata CO₂. Uvoznici robe će morati ili pojedinačno ili preko predstavnika da se registruju za učestvovanje u CBAM-u i da kupuju CBAM certifikate.
- Certifikati koje dostavi podnositelj CBAM izvješća moraju odgovarati količini ugrađenih emisija u predmetnoj robi izraženoj u tonama CO₂. Pored toga, postoji i mogućnost kupovine certifikata tokom godine.
- CBAM certifikate će države članice kroz zajedničku centralnu platformu prodavati ovlaštenim podnositeljima CBAM izvješća sa sjedištem u toj državi članici. Samo ovlaštenim podnositeljima CBAM izvješća dozvoljena je kupovina certifikata. Ovi certifikati se dostavljaju preko CBAM registra najkasnije do 31. marta svake godine, počevši od 2027. godine, za ugrađene emisije u uvezenoj robi tokom 2026. godine.
- Očekuje se da će se izvješćivanje o ugrađenim emisijama vršiti pod sličnim uslovima kao u prijelaznom periodu, tj. isključivo putem online portala – CBAM registra.

Koje obaveze će uvoznici robe koja podliježe CBAM-u imati u periodu definitivne primjene?

- U periodu definitivne primjene, samo ovlašteni podnositelji CBAM izvješća mogu uvoziti robu u Uniju (član 4. [CBAM Uredbe](#)). Ovlašteni podnositelj CBAM izvješća je, u skladu sa članom 5. [CBAM Uredbe](#):
 - ako uvoznik nema sjedište u državi članici: indirektni carinski predstavnik,
 - ako uvoznik ima sjedište u državi članici: uvoznik, odnosno, ako se tako sporazumiju, indirektni carinski predstavnik.

- Slijedom navedenog, ako uvoznik nema sjedište u državi članici, a indirektni carinski predstavnik nema status ovlaštenog podnositelja CBAM izvješća, predmetna roba koja podliježe CBAM-u ne može se uvesti u Uniju.

Da li ćete nakon 2026. godine zabraniti uvoz artikala koji podliježu CBAM-u ako uvoznik u EU nije ovlašten podnositelj CBAM izvješća?

- Da. Članom 25. [CBAM Uredbe](#) propisano je da „carinska tijela neće dozvoliti uvoz robe bilo kojem drugom licu osim ovlaštenog podnositelja CBAM izvješća“.

Kako se može podnijeti CBAM izvješće u periodu definitivne primjene?

- CBAM izvješće preko CBAM registra podnosi ovlašten podnositelj CBAM izvješća. Napominjemo da se u periodu definitivne primjene Prijelazni CBAM registar zamjenjuje CBAM registrom.

Kako ću moći pristupiti CBAM registru u periodu definitivne primjene?

- Nakon što nadležno tijelo odobri prijavu uvoznika, isti će se smatrati ovlaštenim podnositeljem CBAM izvješća. Svakom podnositelju CBAM izvješća Komisija dodjeljuje broj CBAM naloga, koji mu omogućava pristup CBAM registru.

Koja će biti uloga Evropske komisije u periodu definitivne primjene?

- Kao i u prijelaznom periodu, Komisija će nastaviti da vodi CBAM registar, razmatra CBAM izvješća koje podnesu podnositelji izvješća i obavješćuje nacionalna nadležna tijela o svim potencijalnim problemima, te prati uvođenje CBAM-a i rizike od njegovog izbjegavanja.
- Pored toga, Komisija će voditi centralnu platformu za prodaju CBAM certifikata uvoznicima. Privredni subjekti će kupovati i mogu da ustupe drugima CBAM certifikate koje su kupili na ovoj platformi.

Da li će EU proširiti obuhvat CBAM-a?

- Do kraja prijelaznog perioda primjene CBAM-a (do kraja 2025. godine), Komisija će izvršiti sveobuhvatnu procjenu primjene CBAM-a. Na osnovu podataka prikupljenih u tom periodu, u okviru procjene će, između ostalog, biti pažljivo sagledana mogućnost proširenja obuhvata CBAM-a na drugu robu i sektore obuhvaćene sistemom EU ETS kod kojih postoji rizik od curenja ugljika (vidjeti član 30. stav 2. [CBAM Uredbe](#)). Za proširenje obuhvata CBAM-a potreban je zakonodavni prijevod Komisije, nakon čega slijedi izmjena CBAM Uredbe koju moraju da usvoje Evropski parlament i Vijeće.

Na koji način podnositelj CBAM izvješća postaje „ovlašten“ i koji je vremenski okvir za dobijanje ovlaštenja u periodu definitivne primjene?

- Nacionalno nadležno tijelo u državi članici u kojoj podnositelj zahtjeva ima sjedište odobrava status ovlaštenog podnositelja CBAM izvješća ako podnositelj zahtjeva zadovoljava sljedeće kriterije:
 - nije bio uključen u ozbiljnu povredu ili ponovljene povrede carinskog

- zakonodavstva, poreskih pravila, pravila o tržišnoj zloupotrebi ili CBAM Uredbe,
 - dokazao je svoj finansijski i operativni kapacitet,
 - ima sjedište u državi članici u kojoj je prijava podnijeta,
 - dodijeljen mu je EORI broj.
- Prije davanja ovlaštenja potrebno je provesti konsultativni postupak, koji ne može trajati duže od 15 radnih dana. U prijelaznom periodu, Evropska komisija će usvojiti podzakonske akte u kojima će biti bliže određen postupak davanja ovlaštenja (vidjeti član 17. stav 10 [CBAM Uredbe](#)).

Kako se uvoznici u EU mogu osigurati da će od izvoznika izvan EU dobiti informacije koje su im potrebne da bi mogli pravilno koristiti novi sistem?

- Proizvođači izvan EU bi morali uvoznicima njihove robe registrovanim u EU dostavljati informacije o ugrađenim emisijama za tu robu. U slučajevima kada te informacije nisu dostupne u vrijeme izvoza robe, uvoznici u EU će moći koristiti podrazumijevane vrijednosti kako bi odredili broj certifikata koje moraju kupiti. Međutim, uvoznicima će vjerovatno biti povoljnije da dostave obračun ugrađenih emisija.

Na koji način će se osiguravati pouzdanost prijavljenih informacija?

Komisija će, u saradnji sa tijelima država članica, kontinuirano pratiti prijavljene emisije i odgovarajuću trgovinu kako bi prepoznala prakse izbjegavanja i nepoštivanja CBAM Uredbe i njenih podzakonskih akata. Pored toga, u periodu definitivne primjene vršit će se provjere, a u izvješću nastalom na osnovu njih bit će sadržane informacije o kvantifikaciji emisija i načinu na koji su te emisije pripisane različitim vrstama robe.

- U periodu definitivne primjene, prijavljene ugrađene emisije treba provjeriti verifikator akreditovan u skladu s posebnim pravilima o akreditaciji (koja će Komisija odrediti u prijelaznom periodu), koji će sačiniti izvješće o verifikaciji. U skladu s tim, uz CBAM prijave će se dostavljati kopije izvješća o verifikaciji emisija.
- Izricat će se kazne u slučajevima kada podnositelj CBAM izvješća unese robu na carinsku teritoriju Unije, a ne postupi u skladu s obavezama koje su propisane Uredbom.

Kako će funkcionisati akreditacija verifikatora?

- Evropska komisija će u prijelaznom periodu raditi na podzakonskim aktima kojima će biti utvrđena pravila o akreditaciji i verifikaciji.
- Ti propisi će obuhvatati: (a) dva provedbena akta, u skladu sa čl. 8. i 18. [CBAM Uredbe](#), kojima će se utvrditi načela verifikacije i usklađenost obuhvata verifikacije u sistemu EU ETS i CBAM-u i (b) delegirani akt u skladu sa članom 18. [CBAM Uredbe](#) kojim će biti definisani uslovi za akreditaciju verifikatora.

Kako će se besplatna raspodjela računati prilikom obračuna obaveze prema CBAM-u koje je potrebno platiti?

- Evropska komisija će sačiniti pravila o tome nakon dobijanja ovlaštenja iz člana 31. stav 2. [CBAM Uredbe](#).

Kako će se cijena ugljika plaćena u trećoj zemlji odbijati od obaveze u CBAM-u?

- Ovlaštenom podnosiocu CBAM izvješća bi trebalo biti dozvoljeno da zahtijeva smanjenje broja CBAM certifikata koje treba predati srazmjerno cijeni ugljika koja je već efektivno plaćena u zemlji porijekla za prijavljene ugrađene emisije robe koja podliježe CBAM-u.
- CBAM Uredba definiše „cijenu ugljika“ prilično široko, kao „novčani iznos plaćen u trećoj zemlji na osnovu sheme smanjenja emisija ugljika, u vidu poreza, dažbine ili naknade ili u vidu emisije dozvole u okviru sistema trgovine emisijama plinova sa efektom staklene bašte (...)“.
- Za smanjenje broja CBAM certifikata računa se samo cijena ugljika koja je „efektivno plaćena u zemlji porijekla“. U slučaju da ovlašteni podnositelj CBAM izvješća koristi bilo kakav popust ili drugi vid kompenzacije, ta pogodnost se uzima u obzir prilikom utvrđivanja efektivno plaćene cijene ugljika.

Komisija će prije kraja prijelaznog perioda u 2025. godini pripremiti provedbeni akt kojim će utvrditi dodatne pojedinosti u vezi sa izračunavanjem cijene ugljika koja je efektivno plaćena u zemlji porijekla (vidjeti član 9. stav 4. [CBAM Uredbe](#)).